

УДК 351.822

DOI <https://doi.org/10.32782/cuj-2025-2-4>

Кадала Віталій Віталійович

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри господарсько-правових дисциплін
та економічної безпеки факультету № 4
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0002-6868-9487

Гузенко Олена Павлівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри господарсько-правових дисциплін
та економічної безпеки факультету № 4
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0003-4002-2629

ПУБЛІЧНИЙ (ДЕРЖАВНИЙ) ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

У статті розкрито публічний (державний) фінансовий контроль у контексті інструмента оцінки діяльності державних підприємств в умовах турбулентності. У дослідженні набуло подальшого розвитку наукове уявлення про підвищення ефективності контрольних процедур публічного (державного) фінансового контролю на базі дотримання правових фінансових норм діяльності представниками державних підприємств та якісного рівня виконання функціональних обов'язків представниками різних органів державного контролю, розглянуто правову платформу функціонування публічного (державного) фінансового контролю, окреслено особливості проведення контрольних процедур в умовах воєнного стану. Надано авторську точку зору щодо сутнісного змісту публічного (державного) фінансового контролю в контексті понятійної категорії «суспільні правовідносини, котрі виникають між державними органами влади та їх підрозділами в період здійснення контрольних дій державними службовцями, на базі принципів законності, прозорості, відкритості та доступності, з питань дотримання суб'єктом перевірки правових норм у системі управління державними фінансовими ресурсами, виконання фінансової дисципліни, з метою запобігання та виявлення фінансових правопорушень. Обґрунтуванням авторської позиції розуміння публічного (державного) фінансового контролю стало включення таких сегментів як учасників суспільних правовідносин, напрямів діяльності державних службовців у системі контрольних дій, базових принципів проведення контрольних процедур та кінцевої мети фінансової перевірки. Звернуто увагу на необхідність впровадження напрямів удосконалення системи контрольних перевірок, які проводяться представниками різних контролюючих органів як з позиції публічного (державного) фінансового контролю, так і з позиції державних підприємств.

Ключові слова: фінансовий контроль, публічний (державний) фінансовий контроль, державні підприємства, державний фінансовий контроль, державний фінансовий аудит, контрольні процедури, нормативно-правовий акт, державні фінансові ресурси.

Kadala V. V., Guzenko O. P. Public (state) financial control as a tool for assessing the performance of state-owned enterprises in turbulent conditions

The article reveals public (State) financial control in the context of an instrument for assessing the activities of State-owned enterprises in conditions of turbulence. The study further develops the scientific understanding of

increasing the efficiency of control procedures of public (state) financial control based on compliance with legal financial norms of activity by representatives of state-owned enterprises and the qualitative level of performance of functional duties by representatives of various state control bodies, considers the legal platform for the functioning of public (state) financial control, and outlines the peculiarities of control procedures under martial law. The author's point of view on the essential content of public (State) financial control in the context of the conceptual category "public legal relations arising between public authorities and their subdivisions during the period of control actions by civil servants, based on the principles of legality, transparency, openness and accessibility, on the issues of compliance by the subject of audit with legal norms in the system of public financial resources management, and on the implementation of financial discipline, with a view to preventing and detecting financial offenses" is presented.

The author's position on the understanding of public (state) financial control is substantiated by the inclusion of such segments as participants in public legal relations, areas of activity of civil servants in the system of control actions, basic principles of control procedures and the ultimate goal of financial audit. Attention is drawn to the need to introduce directions for improving the system of control audits conducted by representatives of various controlling bodies from the standpoint of public (state) financial control and from the standpoint of state-owned enterprises.

Key words: *financial control, public (state) financial control, state-owned enterprises, state financial control, state financial audit, control procedures, regulatory legal act, state financial resources.*

Вступ. Досить тривалий час Україна перебуває в зоні воєнного конфлікту, який спровоковано російською федерацією. Наслідком таких подій виникла нагальна потреба переосмислення та внесення суттєвих змін у процеси управління економічним розвитком країни. Одним із ключових напрямів стало забезпечення дієвості та ефективності проведення процедур публічного (державного) фінансового контролю (далі – П(д)ФК), котрий являє собою інструмент оцінки діяльності різного призначення державних підприємств (далі – ДП). Обґрунтуванням доцільності підвищення якісного рівня впливу П(д)ФК на функціонування ДП стало виникнення зони турбулентності, що була спровокована появою значної кількості змін у їх управлінських циклах. Очевидним є те, що законодавець з метою створення більш придатних умов для функціонування соціально-економічного сектору країни постійно впроваджував правові ініціативи, які не оминули сферу П(д)ФК. Виходячи з того, що саме П(д)ФК в умовах воєнного стану стає одним із головних індикаторів управління державними фінансами на основі принципів законності, достовірності, відкритості та доступності, гостро постає питання вдосконалення способів і прийомів його проведення. Цілком зрозумілим є те, що в умовах наявних викликів одним із головних завдань П(д)ФК під час проведення перевірок ДП стає виявлення та зниження обсягу фінансових порушень, що негативно впливають на систему функціо-

нування державних фінансів. Усе окреслене вплинуло на вибір напряму дослідження та підкреслює його актуальність і сучасність.

Матеріали та методи. Проблематичні, правові, організаційно-практичні сегменти функціонування П(д)ФК не є новим аспектом дослідження, проте не втрачають своєї актуальності в колі наукової спільноти. Результати наукових розвідок вітчизняні науковці викладають у форматі монографічних та дисертаційних досліджень, оприлюднюють на конференціях різного рівня та обговорюють на різних наукових дискусійних платформах. Доволі значний внесок у вирішення проблематичних питань формування та ефективного проведення ПФК здійснили такі вітчизняні вчені, як С.В. Бардаш, С.В. Свірко, В.М. Краєвський [1], в контексті облікових процедур у державному секторі, які формують інформаційний потік для проведення П(д)ФК; Н.М. Давиденко, О.В. Ключка, С.С. Ключка [2], котрі присвятили дослідження питанням взаємозв'язку П(д)ФК з економічною безпекою країни; А.О. Шевчук, А.В. Лісовий, К.П. Проскура [3] розкрили проблеми теорії та практики проведення П(д)ФК; В.А. Бортян [4] розкрив адміністративно-правові основи П(д)ФК в Україні. Не знижуючи цінність внеску вітчизняних учених у формування наукових підвалин розбудови П(д)ФК в Україні, доцільно звернути увагу на те, що існує низка не розв'язаних і досі проблем, які потребують поглибленого дослідження.

Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання явищ і процесів у системі П(д)ФК. Використано діалектичний метод наукового пізнання уявлень про адміністративно-правове регулювання П(д)ФК, під час дослідження сутності, процесу функціонування та застосування інструментів П(д)ФК у разі перевірки ДП вибрано методи наукової абстракції та формальної логіки (аналізу і синтезу, індукції та дедукції, узагальнення, абстрагування та ін.). Ретроспективне дослідження процесів трансформації системи П(д)ФК та розробку пропозицій з удосконалення законодавства здійснено на базі методу інституціональної теорії та методу моделювання.

Метою статті є визначення процесу П(д)ФК у системі оцінки діяльності ДП з урахуванням умов турбулентності та формулювання пропозицій щодо його вдосконалення та покращення рівня дієвості.

Результати. П(д)ФК відіграє одну з ключових ролей у забезпеченні процесу дотримання законодавчих регуляторів, які регламентують правові норми здійснення контрольних процедур. Здійснення контрольних процедур відбувається уповноваженими спеціальними державними органами. Дії фахівців П(д)ФК мають на меті забезпечення законності у відповідній сфері відносин, попередження фінансових правопорушень, зміцнення фінансової дисципліни під час формування, розподілу й використання державних фінансових ресурсів. До цього підвищення ефективності процедур П(д)ФК залежить не лише від дотримання правових норм діяльності представниками ДП, які функціонують в умовах турбулентності, а й від якісного рівня виконання функціональних обов'язків державними службовцями.

На першому етапі дослідження постає питання встановлення негативних чинників, які впливають на зниження рівня ефективності використання державних фінансових ресурсів (далі – ДФР) різними учасниками процедур П(д)ФК. З цього приводу слушною є думка С.В. Бардаш та С.В. Свірко [5, с. 7], котрі звернули увагу на наявність негативних явищ, які присутні в частині неефектив-

ного використання ДФР: «...незавершеність реформування системи управління ДФР; незавершеність модернізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності, яку складають ДП; відсутність стратегії модернізації системи П(д)ФК; незавершеність розбудови внутрішнього аудиту діяльності розпорядників бюджетних коштів; низький рівень компетентності більшості керівників ДП у питаннях побудови системи внутрішнього контролю; відсутність якісної системи ідентифікації та управління ризиками ДП; брак сучасних знань та практичних навичок щодо інновацій в управлінні ДП». Науковці обґрунтовують той факт, що особливу увагу слід звернути на наявні негативні чинники, що торкаються діяльності ДП, які демонструють у більшій своїй частині збиткові результати фінансової діяльності та мають значну кількість фактів фінансових порушень.

Збільшення кількості фінансових порушень ДП вказує на доцільність постійного моніторингу якості виконання контрольних процедур державними службовцями П(д)ФК. Як зазначає О.А. Шевчук [6, с. 200], «...найбільш дискусійним питанням є сама пропозиція оцінювати ефективність системи П(д)ФК загалом». За результатами проведених досліджень О.А. Шевчук [6, с. 201–202] дійшов висновку, що «...ефективність та якість системи П(д)ФК – поняття багатопланові, тому правомірно вести мову про ефективність і якість П(д)ФК у контексті таких напрямів:

- на макроекономічному, мезоекономічному і мікроекономічному рівнях;
- на загальнодержавному і муніципальному рівнях, зовнішньому і внутрішньому рівнях, на рівні незалежного відомчого ДФК у контексті аудиту;
- вузькоспеціалізованих видів П(д)ФК, а саме бюджетного, податкового, митного, валютного, інвестиційного, антимонопольного контролю, контролю грошового обігу, державних запозичень, ціноутворення, підприємницької діяльності, функціонування професійних учасників фінансового ринку, у сфері протидії відмиванню брудних грошей і системи загалом, ефективності етапів П(д)ФК».

На базі зазначеного стає зрозумілим, що, з одного боку, досягнення ефективного рівня П(д)ФК дає можливість досягти якісного проведення контрольних дій державними службовцями в момент перевірки ДП, з іншого боку, має бути посилено вимоги до функціонування ДП. У контексті функціонування ДП практично тотожної думки дотримуються С.В. Бардаш та С.В. Свірко [5, с. 7], які вважають, що покращення ситуації можна досягти за рахунок таких заходів, як «...посилення вимог до професійної компетентності керівників суб'єктів державного сектору та керівників їх структурних підрозділів; посилення відповідальності осіб, які причетні до появи встановлених фінансових порушень; періодичного проведення підвищення кваліфікації, враховуючи трансформаційні умови розвитку».

Окрім цього, звернення до Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки [7] передбачає «...забезпечення розроблення та впровадження програм підвищення кваліфікації державних службовців з питань проєктного менеджменту, стратегічного планування, фінансового контролю, управління та європейської інтеграції».

Наступним етапом вивчення виступає правовий базис функціонування П(д)ФК, який зазнав значних змін в умовах воєнного конфлікту в Україні та суттєво вплинув на діяльність ДП та порядок їх перевірки. Виникла атмосфера турбулентності (необхідних змін) на базі законодавчих ініціатив, які було адаптовано, з метою створення більш придатних умов здійснення функціональних обов'язків державними службовцями П(д)ФК та керівниками ДП в умовах наявних воєнних викликів.

З цього приводу слід віддати належне законодавцю, котрий постійно забезпечував правове підґрунтя в контексті внесення необхідних змін для підтримання на відповідному рівні функціонування служби П(д)ФК. Як справедливо зазначає Г.О. Скрипник [8], «...станом на сьогодні в Україні продовжує діяти воєнний стан, що впливає на процес відновлення роботи органів П(д)ФК». Доречно нагадати, що законодавцем впроваджено низку заходів для забезпечення безпе-

рвної діяльності П(д)ФК за використанням ДФР у період воєнного стану. Базовою правовою платформою для адаптації зазначеного рішення стали такі нормативно-правові акти, як: Постанова КМУ від 07.05.2022 року № 561 «Деякі питання здійснення державного фінансового контролю в умовах воєнного стану» [9], ст. 121 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [10], ст. 2 та ст. 5 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [11], а також Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» [12].

Варто наголосити, що саме Постановою КМУ «Деякі питання здійснення державного фінансового контролю в умовах воєнного стану» [9] законодавець створює додатковий механізм у процесі нагляду та контролю за використанням ДФР. У відповідності до зазначеного правового акта законодавець вводить такі зміни [9]:

по-перше, заходи П(д)ФК з урахуванням воєнного стану покладаються на Державну аудиторську службу та її міжрегіональні територіальні органи;

по-друге, до тривалості контрольних заходів та інших строків, визначених порядками їх проведення, не включається строк, протягом якого такий захід не здійснювався у зв'язку з обставинами, зумовленими воєнним станом, а також документування результатів контролю;

по-третє, під час проведення заходів П(д)ФК, зустрічних звірок, збору інформації та документування процесу П(д)ФК, отримання матеріалів за його результатами оформлюється відповідним чином у паперовій та (або) електронній формі [9].

З огляду на зазначене доцільно звернутися до Постанови КМУ «Про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання» [13]. Зазначеним правовим актом підкреслено, що «...державний фінансовий аудит розглядається як вид П(д)ФК, що полягає у перевірці та аналізі стану справ

щодо законного та ефективного використання державних та/або комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, стану внутрішнього контролю у суб'єктів господарювання» [13].

З метою розширення сфери дослідження варто звернути увагу на інші нормативно-правові акти, які мають позитивний вплив на процедури П(д)ФК в умовах турбулентності. У 2021 році схвалено Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки та плану заходів з її реалізації [14], якою затверджено ключове стратегічне завдання – «...підвищення рівня прозорості та підзвітності в управлінні П(д)ФК», а у 2022 році Постановою КМУ «Про окремі заходи щодо забезпечення державного фінансового контролю» [15] закріплено основні завдання операційного аудиту:

по-перше, сприяння запобіганню незаконному, неефективному та нецільовому використанню ДФР та/або майна, інших активів держави,

по-друге, здійснення контролю за цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), залучених під державні гарантії, суб'єктами господарювання державного сектору економіки [15].

Виходячи з існування тісного взаємозв'язку між якісним рівнем проведення П(д)ФК державними службовцями та результативністю перевірки діяльності ДП виникає нагальна потреба осучаснення складових сегментів сутнісної характеристики зазначеного виду контролю, що сприятиме більш повному розумінню цільового сегменту його проведення.

Так, О.А. Шевчук [6, с. 232] пропонує розглядати систему П(д)ФК «...як цілісну, взаємопов'язану і взаємозумовлену, ієрархічну та динамічну сукупність моделей, видів, функцій, принципів, цілей, завдань, предметів, суб'єктів, об'єктів, етапів, форм, методів і засобів забезпечення процедур П(д)ФК. Своєю чергою В.А. Бортняк [16], обґрунтовуючи П(д)ФК як важливий управлінський інструмент органів державної влади, вважає, що зміст фінансового контролю охоплює такі пріоритетні напрями, як: «... пере-

вірка виконання фінансових зобов'язань перед державою місцевими органами влади, організаціями, підприємствами, установами та громадянами; контроль правильності використання коштів, що перебувають у господарському віданні або оперативному управлінні державних і місцевих органів влади, підприємств, установ та організацій; нагляд за дотриманням ДП правил проведення фінансових операцій, розрахунків та зберігання коштів».

З цього приводу слушною є думка М.А. Крутько [17, с. 28] стосовно того, що П(д)ФК «...спрямований на забезпечення законності, обґрунтованості під час формування публічних фондів коштів, повноти надходжень коштів у відповідні фонди, законності й ефективності їх розподілу, перерозподілу і використання». Водночас науковець звертає увагу на наявність специфічних, притаманних лише П(д)ФК характеристик:

– здійснюється уповноваженими суб'єктами державної влади; має імперативний характер та забезпечується державним примусом;

– форми, методи та процедура здійснення П(д)ФК регламентовані нормами чинного національного законодавства;

– П(д)ФК є функцією державного управління у сфері публічної фінансової діяльності.

У чинному фінансовому законодавстві, зокрема у ЗУ «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [11], П(д)ФК розглядається як повноваження органу П(д)ФК з перевірки діяльності суб'єктів господарювання незалежно від форми власності. Іншими словами, П(д)ФК здебільшого визначають як комплекс заходів, які проводять державні органи та їх підрозділи з метою забезпечення законності та доцільності у сфері ДФР.

З огляду на зазначене ми вважаємо, що П(д)ФК у контексті понятійної категорії доцільно розуміти як суспільні правовідносини, котрі виникають між державними органами влади та їх підрозділами в період здійснення контрольних дій державними службовцями, на базі принципів законності, прозорості, відкритості та доступності, з питань дотримання суб'єктом перевірки правових норм у системі

управління ДФР, виконання фінансової дисципліни, з метою запобігання та виявлення фінансових правопорушень. Обґрунтуванням авторської позиції розуміння П(д)ФК є визначення: учасників суспільних правовідносин, напрямів діяльності державних службовців у системі контрольних дій, базових принципів проведення контрольних процедур та кінцевої мети фінансової перевірки.

З метою підвищення рівня ефективності П(д)ФК у системі перевірки діяльності ДП доцільно впроваджувати такі заходи:

- привести у відповідність вітчизняні нормативно-правові акти, котрі торкаються різного виду питань фінансової перевірки ДП: з позиції організаційного сегменту щодо уникнення дублювання функцій представниками контролюючих органів різних видів з урахуванням правових норм і стандартів євроінтеграції; з питань неузгодженості положень окремих нормативних актів у системі відповідальності посадових осіб за вчинені порушення або безкарне невиконання положень чинного законодавства у системі П(д)ФК кожним суб'єктом, який причетний до перевірок ДП;

- забезпечити обов'язковість дотримання представниками контролюючих органів різних видів у період фактичного проведення контрольних процедур у рамках ДП принципів: узгодженості, плановості, системності дій; об'єктивності, незалежності, прозорості діяльності; дотримання норм професійної етики; невідворотності покарання за порушення податкового та бюджетного законодавства;

- на законодавчому рівні розробити та ввести в дію єдину методологічну базу П(д)ФК щодо перевірки ДП, що сприятиме не лише зниженню трудомісткості фінансових

перевірок, а й дасть можливість підвищити рівень їх ефективності;

- запровадити систему моніторингу виявлених фінансових порушень ДП у період проведення П(д)ФК, здійснення їх систематизації, що дасть можливість розробити дієві заходи (пропозиції для ДП) з метою уникнення їх у майбутньому.

Висновки. На підставі викладеного стає зрозумілим, що П(д)ФК у контексті перевірки ДП у надзвичайних умовах розвитку України потребує систематизованої і досконалої нормативно-правової бази. Необхідно провести роботу законодавцю щодо усунення існуючих недоліків у контексті наявного дублювання функцій представниками різних органів контролю, відсутності правових норм щодо відповідальності посадових осіб за вчинені порушення або безкарне невиконання положень чинного законодавства у системі П(д)ФК. Окрім цього, назріла нагальна потреба переосмислення сутнісного змісту П(д)ФК, що дасть можливість більш предметного вирішення питань підвищення його ефективності взагалі. Надано авторську позицію щодо тлумачення П(д)ФК з розкриттям переваг доцільності її впровадження. Визначено тісний взаємозв'язок між процедурою зниження обсягу фінансових порушень ДП та якістю проведення контрольних дій представниками П(д)ФК, рівнем їхньої професійної компетентності з питань реалізації контрольних повноважень, якості доказової бази, повноти реалізації рекомендацій щодо усунення встановлених фінансових порушень та запобігання їх виникненню у майбутньому.

Дослідження складників єдиної методологічної бази П(д)ФК у контексті перевірки ДП з питань використання ДФР буде напрямом подальших наукових пошуків.

Література

1. Бухгалтерський облік в державному секторі: філософський дискурс розвитку освітнього компонента : монографія / С.В. Бардаш, С.В. Свірко, В.М. Краєвський. Київ : Інтерсервіс, 2024. 254 с.
2. Державний фінансовий контроль у системі економічної безпеки держави : монографія / Давиденко Н.М., Ключка О.В., Ключка С.С. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2019. 205 с.
3. Державний фінансовий аудит: проблеми теорії і практики : монографія / А.О. Шевчук, А.В. Лісовий, К.П. Проскура та ін. ; за заг. ред. О.А. Шевчука, А.В. Лісового. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2020. 390 с.

4. Бортняк В.А. Адміністративно-правові основи фінансового контролю в Україні: теорія та практика : монографія. Київ : Саміт-Книга, 2023. 296 с.
5. Бардаш С.В., Свірко С.В. Ефективність державного фінансового контролю: підходи до оцінювання та умови підвищення. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2024. Вип. 2 (58). С. 3–11.
6. Шевчук О.А. Система державного фінансового контролю: формування та розвиток в Україні : монографія. Ірпінь : Університет ДФС України, 2016. 378 с.
7. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки : Розпорядження КМУ від 21 липня 2021 року № 831-р. URL: <https://par.in.ua/contents/onovlennia-statehii-reformuvannia-derzhavnoho-upravlinnia-do-2025-roku> (дата звернення: 30.05.2025).
8. Скрипник Г.О. Державний фінансовий контроль України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5397/5339>
9. Деякі питання здійснення державного фінансового контролю в умовах воєнного стану : Постанова КМУ від 07.05.2022 року № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/561-2022-p#Text> (дата звернення: 30.05.2025).
10. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 02.05.2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#n255> (дата звернення: 30.05.2025).
11. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 року № 2940-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 30.05.2025).
12. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 30.05.2025).
13. Про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання : Постанова КМУ від 27 березня 2019 р. № 252. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 31.05.2025).
14. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки та плану заходів з її реалізації : Розпорядження КМУ від 29.12.2021 № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text/> (дата звернення: 31.05.2025).
15. Про окремі заходи щодо забезпечення державного фінансового контролю : Постанова КМУ від 27.09.2022 № 1119. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119-2022-%D0%BF#Text>.
16. Бортняк В.А. Форми і методи здійснення фінансового контролю в Україні. *Академічні візії*. 2022. № 13. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/98> (дата звернення: 01.06.2025).
17. Крутько М.А. Особливості правового регулювання фінансового контролю в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2021. № 54, том 1. С. 26–29.

References

1. Bardash, S.V., Svirko, S.V., & Kraievskyi, V.M. (2024). *Bukhhalterskyi oblik v derzhavnomu sektori: filosofskyi diskurs rozvytku osvithnoho komponentu: monohrafiia* [Accounting in the public sector: philosophical discourse on the development of the educational component]. Kyiv: Interservis [in Ukrainian].
2. Davydenko, N.M., Kliuchka, O.V., & Kliuchka, S.S. (2019). *Derzhavnyi finansovyi kontrol u systemi ekonomichnoi bezpeky derzhavy: monohrafiia* [State financial control in the system of economic security of the state]. Kyiv: FOP Yamchynskyi O.V. [in Ukrainian].
3. Shevchuk, A.O., Lisovyi, A.V., & Proskura, K.P. (2020). *Derzhavnyi finansovyi audyt: problemy teorii i praktyky: monohrafiia* [State financial audit: problems of theory and practice]. Irpin: Universytet derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy [in Ukrainian].
4. Bortniak, V.A. (2023). *Administratyvno-pravovi osnovy finansovoho kontroliu v Ukraini: teoriia ta praktyka: monohrafiia* [Administrative and legal bases of financial control in Ukraine: theory and practice]. Kyiv: Samit-Knyha [in Ukrainian].
5. Bardash, S.V., & Svirko, S.V. (2024). *Efektivnist derzhavnoho finansovoho kontroliu: pidkhody do otsiniuvannia ta umovy pidvyshchennia* [Efficiency of state financial control: approaches to evaluation and conditions for improvement]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*. Vyp. 2 (58). S. 3–11 [in Ukrainian].
6. Shevchuk, O.A. (2016). *Systema derzhavnoho finansovoho kontroliu: formuvannia ta rozvytok v Ukraini: monohrafiia* [The system of state financial control: formation and development in Ukraine]. Irpin: Universytet DFS Ukrainy [in Ukrainian].

7. Stratehiia reformuvannia derzhavnoho upravlinnia Ukrainy na 2022–2025 roky: Rozporiadzhennia KМУ vid 21 lypnia 2021 roku № 831-r (2021) [Strategy for Reforming Public Administration of Ukraine for 2022–2025]. Retrieved from: <https://par.in.ua/contents/onovlennia-statehii-reformuvannia-derzhavnoho-upravlinnia-do-2025-roku> (data zvernennia: 30.05.2025) [in Ukrainian].
8. Skrypnyk, H.O. (2024). Derzhavnyi finansovy kontrol Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [State financial control of Ukraine under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 70. Retrieved from: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5397/5339> [in Ukrainian].
9. Deiaki pytannia zdiisnennia derzhavnoho finansovoho kontroliu v umovakh voiennoho stanu: Postanova KМУ vid 07.05.2022 roku № 561 (2022). [Some issues of state financial control under martial law]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/561-2022-p#Text> (data zvernennia: 30.05.2025) [in Ukrainian].
10. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu (2015): Zakon Ukrainy vid 02.05.2015 roku № 389-VIII [On the legal regime of martial law]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#n255> (data zvernennia: 30.05.2025) [in Ukrainian].
11. Pro osnovni zasady zdiisnennia derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini (1993): Zakon Ukrainy vid 26.01.1993 roku № 2940-XII [On the basic principles of state financial control in Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (data zvernennia: 30.05.2025) [in Ukrainian].
12. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini (2022): Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 roku № 64/2022 [On the introduction of martial law in Ukraine]. Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (data zvernennia: 30.05.2025) [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia Derzhavnoiu audytorskoiu sluzhboiu, yii mizhrehionalnymy terytorialnymy orhanamy derzhavnoho finansovoho audytu diialnosti sub'ektiv hospodariuvannia (2019): Postanova KМУ vid 27 bereznia 2019 r. № 252 [On Approval of the Procedure for Conducting State Financial Audit of Business Entities by the State Audit Service and its Interregional Territorial Bodies]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2019-%D0%BF#Tex> (data zvernennia: 31.05.2025) [in Ukrainian].
14. Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2022–2025 roky ta planu zakhodiv z yii realizatsii: rozporiadzhennia KМУ vid 29.12.2021 (2021), № 1805-r. [On Approval of the Strategy for Reforming the Public Finance Management System for 2022–2025 and the Action Plan for its Implementation]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text/> (data zvernennia: 31.05.2025) [in Ukrainian].
15. Pro okremi zakhody shchodo zabezpechennia derzhavnoho finansovoho kontroliu (2022). [On Certain Measures to Ensure State Financial Control]: Postanova KМУ vid 27.09.2022 № 1119. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
16. Bortniak, V.A. (2022). Formy i metody zdiisnennia finansovoho kontroliu v Ukraini [Forms and methods of financial control in Ukraine.] *Akademichni vizii*. № 13. Retrieved from: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/98> (data zvernennia: 01.06.2025) [in Ukrainian].
17. Krutko, M.A. (2021). Osoblyvosti pravovoho rehuliuвання finansovoho kontroliu v Ukraini [Features of legal regulation of financial control in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiia*. № 54, tom 1. S. 26–29 [in Ukrainian].